

Innehållet i veckans Nyhetsbrev

- Är frivilligt arbete sex gånger effektivare än offentligt? – undersökning får motstridigt mottagande
  - Forskningsprojekt vill få klarare bild av hur LAG och Leader-verksamhet främjar utvecklingen av den nutida landsbygden
  - Statsrådet antog principbeslutet om utveckling av landsbygden
  - Passiv skola i stället för nedlagd skola
  - Närmatsgränsen slutar vid landskapets gräns – YTR:s nätkolumn
  - Läs även detta: **Jordbruket är ingen kolsänka *Metropollandsbygden under luppen i nyländsk undersökning *Landsbygdsstudier – turismens och stadens sociologi som kurser under våren vid ÅA i Vasa *Landsbygdsboendets berättigande behandlas på seminarium i Seinäjoki *Aktuellt om turismen i Västra Nyland ges på infokväll i Karis*
-

Cit: ***"Jag anser inte att städer befolkas av onda människor som vill förgöra landsbygden. Att det går snett när man fogar ihop landsbygd och stad, beror på fundamentala skillnader i tänkesätt."***

Korsholms- och kvevlaxbon Daniel Paro om att man exempelvis i en stad organiserar samhällsservicen baserat på befolkningsunderlag, medan man i en landsbygdskommun organiserar enligt avståndet till service (Vasabladet 26.2).

"En mångfasetterad landsbygd är en nationell rikedom."

Riksdagskandidaten Peter Östman om att målet bör vara en levande landsbygd och att näringsstrukturen på landsbygden förbättras bäst genom att utveckla binärningar för lantbruksföretagarna (Vasabladet 27.2).

"Landsbygden förändras. Det är drivet och viljan att utveckla nya verksamheter som utmärker landsbygden i dag."

Generaldirektören för Jordbruksverket Mats Persson och verksamhetsledaren för Landsbygdsnätverket Maria Gustafsson i bilaga från Jordbruksverket om svensk landsbygd med exempel på kraft, lust och uppfinningsrikedom (annonsbilagan Svensk landsbygd – Kreativitet & framtidstro, januari 2011).

**ÄR FRIVILLIGT ARBETE SEX GÅNGER EFFEKTIVARE ÄN OFFENTLIGT? –
UNDERSÖKNING FÅR MOTSTRIDIGT MOTTAGANDE**

Frivilligt arbete behövs och uppskattas allt mer. Enligt undersökningen som Ruralia-institutet vid Helsingfors universitet gjort, skulle frivilligarbetet bara sluka en sjättedel av de resurser som krävs för att ordna samma tjänster inom den offentliga sektorn. Frivilligt arbete påstås

vara effektivare då man sätter resurser i förhållande till arbetstimmar. I social- och hälsovårdsbranschen är timlönen 23,15 euro, medan kostnaderna för en frivillig arbetstimme vid Finlands Röda Kors (FRK) blir 2,94 euro. Verksamhetsledaren för OK-studiecentralen Anitta Pehkonen påminner om att det frivilliga arbetets värde är större än bara pengar. OK, som beställt undersökningen, ordnar utbildning för 67 medborgarorganisationer. Men undersökningen lyckas inte belysa det frivilliga arbetets ekonomiska värde särskilt bra. Frivilligt och avlönat arbete är av fundamentalt olika natur, vilket gör jämförelsen problematisk. Forskare vid Löntagarnas forskningsinstitut (PT) och Pellervo ekonomiska forskningsinstitut (PTT) är kritiska till hur väl undersökningen stämmer överens med verkligheten. Leena Kerkelä, ekonom vid PTT, menar att de uträknade inbesparingarna är verklig manna från himlen, så informationsvärdet kan ifrågasättas. PT:s äldre forskare Mari Kangasniemi tycker å sin sida att det inte är trovärdigt att utgifterna för den frivilliga verksamheten jämförts med en påhittad situation, där motsvarande tjänster skulle produceras helt och hållet av den offentliga sektorn. *Uppgifterna är från en artikel i Vasabladet (26.2). Se även text (på finska) på Ruralia-institutets hemsida <http://www.helsinki.fi/ruralia/>.*

FORSKNINGSPROJEKT VILL FÅ KLARARE BILD AV HUR LAG OCH LEADER-VERKSAMHET FRÄMJAR UTVECKLINGEN AV DEN NUTIDA LANDSBYGDEN
Vid Forsknings- och samarbetscentret FO-RUM vid Svenska social- och kommunalhögskolan pågår ett forskningsprojekt, *LAGging behind or LEADER in Local Democracy? An Assessment of LEADER-type Development Projects as a Tool for Democratic Integration in the Contested Countryside (LAG)*, genom vilket man vill få en klarare bild över hur lokala aktionsgrupper (LAG) och Leader-verksamhet fungerar som organisatoriska medel för att främja utvecklingen av den nutida landsbygden, som kännetecknas av mångsidiga och ibland motstridiga intressen, samt avsaknaden av klara visioner beträffande regional utveckling. Forskningsprojektet kommer därför mer specifikt att fokusera på två funktioner relaterade till Leader – förmågan att skapa nya visioner, nätverk och verksamhet, samt förmågan att reglera och lindra konflikter. Till skillnad från majoriteten av litteraturen kommer detta forskningsprojekt att analysera LAG och Leader genom att använda klassiska uppfattningar och teorier om demokrati. På detta vis undviker man att behandla demokrati som en generisk metafor, som i sin tur kan underminera den förståelse demokratiteoretiker i generationer har skapat. Forskningsprojektet kommer att äga rum i fyra länder i EU – Finland, Ungern, Rumänien och Storbritannien. Denna komparativa ansats ämnar belysa den relevans som politiska, administrativa och rurala variationer har i främjandet av europeiska ”nedifrån-upp”-innovationer, såsom LAG och Leader. De medverkande länderna är valda med tanke på dessa variationer och har sålunda för avsikt att illustrera hur aktionsgrupperna och Leader påverkas av den samhällsliga omgivningen. De två huvudsakliga metoderna i forskningsprojektet är djupintervjuer med representanter och deltagare i LAG och Leader-projekt i fyra europeiska länder, samt en systematisk analys av lagstiftning och politiska dokument. Projektet pågår 2010-2012 med universitetslektor och PD Kjell Andersson vid Svenska social- och kommunalhögskolan vid Helsingfors universitet, samt professor Imre Kovách vid Hungarian Academy of Sciences som projektansvariga. *Uppgifterna är från FO-RUM:s webbsida och finns under adressen <http://sockom.helsinki.fi/forum/lag/presentation.html>.*
FO-RUM är ett tvärvetenskapligt forsknings- och samarbetscenter för lärare och forskare vid Svenska social- och kommunalhögskolan. Man arbetar med frågor i anslutning till ny offentlig (governance) förvaltning, miljö, samt lokal och regional utveckling. En målsättning är även att stöda växelverkan mellan forskning och utvecklingsarbete, särskilt då i de tvåspråkiga regionerna i Finland.

STATSRÅDET ANTOG PRINCIPBESLUTET OM UTVECKLING AV LANDSBYGDEN

Statsrådets principbeslut om utveckling av landsbygden 2011, som antogs 24.2, anger riktlinjerna för, samt samordnar målen och åtgärderna för utveckling av landsbygden inom de olika förvaltningsområdena. Den centrala utgångspunkten för principbeslutet är att landsbygdens möjligheter, liksom även de utmaningar som är centrala med tanke på framtiden, skall identifieras och lämpliga åtgärder hittas för man skall kunna klara utmaningarna. De centrala utmaningarna är som följer:

1. Föreberedelser inför att andelen äldre i befolkningen växer snabbare på landsbygden än i städerna.
2. Tryggandet av tillgången till service på landsbygden.
3. Säkerställande av att landsbygdens infrastruktur för transport- och telekommunikation är tillräckligt täckande och att den hålls i skick.
4. Främjande av livskraften hos näringarna på landsbygden.

För att landsbygdsområdena skall kunna bevara sin livskraft och konkurrenskraft, krävs beslut och åtgärder, vari särdragen hos landsbygdsområdena identifieras och omvandlas till starka sidor. Effektiviteten hos de till buds stående resurserna för utveckling av regionerna förbättras genom att man säkerställer att olika sektorer och aktörer inom regionerna vidtar sådana åtgärder, som ligger i linje med varandra. En balanserad regional utveckling, samt medborgarnas likställdhet, förutsätter att utvecklingsåtgärderna anpassas efter regionernas olika behov. Principbeslutet inbegriper 18 åtgärder (se webbadressen längs ner). *Uppgifterna är från ett av arbets- och näringsministeriets meddelanden (24.2) som finns (på finska) under webbadressen http://www.tem.fi/?89522_m=102180&s=2472, samt från förslaget till statsrådets principbeslut om utveckling av landsbygden som kan läsas i sin helhet under adressen <http://www.valtioneuvosto.fi/tiedostot/julkinen/periaatepaatokset/2011/maaseudunkehittaminen/sv.pdf>.*

PASSIV SKOLA I STÄLLET FÖR NEDLAGD SKOLA

Det mest anmärkningsvärda i rapporten som en arbetsgrupp inom Kristinestad nu har skickat till svenskspråkiga utbildningsnämnden i staden, är begreppen aktiva och passiva skolor. En aktiv skola har följaktligen elever, medan en passiv skola står tom. *"Man kan tänka sig att en skola kan stå tom i några år om elevunderlaget är för litet. Sedan startar man upp skolan igen när det finns tillräckligt med elever"*, säger Ulf Grindgårds som fungerat som ordförande för arbetsgruppen. Skolan skulle således inte vara stängd. Sedan är det en annan sak huruvida staden har för avsikt att faktiskt betala för värme och underhåll för en skola som står tom. Vidare är en av grundtankarna med det nya skolsystem som gruppen föreslår, att allt skall bli enhetligare, där de gamla elevupptagningsområdena slopas och alla skolor lyder mer direkt under utbildningsnämnden och en ny skolchef. En annan orsak till att rapporten ser dagens ljus, är de sjunkande siffrorna i och runt Kristinestad. För eleverna betyder den här modellen att alla elever i årskurs 5-6 bör placeras i endera Lappfjärds eller Kristinestads skola, medan resten av skolorna skall ha elever i årskurserna 0-4. Ingen svenskspråkig lågstadieskola skall dras in under åtminstone läsåret 2012-2013, när det är tänkt att modellen skall träda i kraft. Men ingen av de nuvarande fem skolorna skall heller vara passiv då, är tanken. *"Hela tanken med modellen är att elever i årskurserna 0-4 skall gå i skola så nära hemmet som möjligt. Det är lättare att ha längre skolresor när man är i årskurserna 5-6. Dessutom är det bättre pedagogiskt. Som det nu är så är femmorna och sexorna ofta ihopbuntade i samma klassrum. Det är bättre om femmorna får vara skilt för sig och sexorna likaså"*, säger Ulf Grindgårds. Arbetsgruppen föreslår att Härkmäri, Lappfjärd och Dagsmark har en gemensam direktion, liksom Tjock och Kristinestad. Men direktionerna kunde även ersättas av en Hem och Skola-förening för hela kommunen, eller av byaföreningar som åtar sig en motsvarande roll. Utbildningsnämnden skall ta ställning till själva innehållet i rapporten, efter det att

utlåtanderundan är slut. *Uppgifterna (från 1.3) är från en artikel, skriven av Anders Eklund, i tidningen Syd-Österbotten och från en artikel, skriven av Tom Forsman, i Vasabladet.*

NÄRMATSGRÄNSEN SLUTAR VID LANDSKAPETS GRÄNS – YTR:s NÄTKOLUMN

Sociologen Tuija Mononen besökte för en tid sedan några skolor, daghem och lunchställen i en landsbygdskommun och bekantade sig med kommunens offentliga matjänster. I den här kommunen grundades ett företag som sysslar med vidareförädling av råvaror, och som tjänar många kommuner. Företagaren köper grönsaker, rotsaker och örter hos områdets lantgårdar, medan svampar och bär kommer från lokala plockare. Råvarorna vidareförädlas i huvudsak för att användas i offentliga kök, men enskilda konsumenter har även möjlighet att få köpa dem. För att minska onödigt bilåkande, beställer konsumenterna sina varor via nätet eller via telefon. Företagaren levererar sedan varorna hem till dem en gång i veckan. En vidareförädling av spannmål och mjölk sköts av medelstora företag, vilka endast vidareförädlar ekologiskt producerat. Man diskuterade verksamheten också ur en landsbygdspolitisk synvinkel. Här konstaterades att politiken stöder lokal företagsverksamhet och ekonomi. Några personer har fastanställning, medan drygt 10 är deltidsanställda vid företaget. Konsumenterna är nöjda och eko- och närmat ger ett bra tillskott i maturvalet. Större volymer håller priserna på en rimlig nivå. För barn och unga berättade man om matproduktionens effekter, exemplen kom från den egna matsalen. Man hade även märkt att serverad ekomat på offentliga matställen, gjorde att maten förlorade något av sin lyxstämpel. Den blev en del av vardagen, vilket betraktades som viktigt med tanke på försäljningen. Verksamheten hade fokus på miljöbesparande och klimatvänliga beslut. Närmatsgränsen skall ligga nära – slutar vid landskapets gräns. Leveranssträckorna ville man hålla så korta som möjligt, t.ex. frukt som var producerad långt borta skaffades inte, trots att den var ekologiskt producerad. Det är inte bara primärproduktionen, utan hela kedjan som måste vara hållbar. Tanken om att all finskproducerad mat är närmat, tilltalar inte företagaren. Att marknadsföra närmat som närmat utanför området är enligt hans åsikt felaktigt och vilseledande, samt orsakar även onödiga transporter. Mononen har funderat på lösningar på vanvettiga transporter. Denna historia kunde vara en av möjligheterna, som kanske en dag blir verklighet. *Texten "Närmat på landsbygden" för mars månads nätkolumn har skrivits av sociologen Tuija Mononen (FL, YTT) som arbetar som forskare inom området landsbygd och miljö på karelska forskningsinstitutet vid Östra Finlands universitet. Mononens forskningsintressen är landsbygd, samhällsvetenskaplig miljö- och livsmedelsforskning, hantering av naturresurser, tolkning av relationen mellan människa och natur, samt nätverk av aktörer. På Landbygdspolitiska samarbetsgruppens webbplats finns hela texten att läsa på http://www.landsbygdspolitik.fi/sv/information/natkolumner/narmat_pa_landsbygden.html.*

LÄS ÄVEN DETTA

Jordbruket är ingen kolsänka

Jordbruket är inte någon kolsänka, utan jordbruket svarar tillika med övriga sektorer i samhället för utsläpp av koldioxid, vilket gäller både globalt, inom EU och i våra nordiska länder. Via fotosyntesen binds en viss mängd koldioxid i biomassan varje växtsäsong. En del av denna biomassa skördas på olika sätt och bortförs från åkern. Växtresterna omsätts i marken till stor del och koldioxid går tillbaka till atmosfären i en stor mängd. Denna omsättning i marken av organiskt material är beroende av ett stort antal faktorer, av vilka man kan påverka en del. Forskning har pågått länge, även i Finland, om hur och med vilka medel man kunde minska på alla gaser som påverkar klimatet. Jordbruket kunde och borde bli klimatsmartare och lagra kol i marken. *"Om jordbruket en dag blir en kolsänka ska vi arbeta för att vi också kan sälja utsläppsrätter"*, skriver rådgivaren i ekologisk odling vid Österbottens Svenska Lantbrukssällskap Bertel Riska som avslutning på sin artikel med

anledning av riksdagskandidaten Lars Gästgivars text i Vasabladet (25.2) om att jordbruket binder kol ur atmosfären och borde vara berättigad till att sälja utsläppsrätter (se Nyhetsbrevet nr 9, 28.2.2011, www.bya.net). Uppgifterna är från Riskas artikel i senaste veckas onsdagsupplaga (2.3) av Vasabladet.

Metropollandsbygden under luppen i nyländsk undersökning

En enkät skall ta reda på glesbygds-/landsbygdsinvånarnas syn på den egna regionens nuläge och önskemål om utvecklande av livsmiljön i Västra Nyland och Mellannyaaland. I undersökningen avses med metropollandsbygdsområde de byar och glesbygdsområden, som finns utanför städerna och tätorterna i Nyland och där huvudstadsregionens närhet påverkar märkbart. Resultatet av undersökningen kommer att användas som stöd då det lokala verksamhetsprogrammet för landskapet görs upp, samt även i övrigt regionutvecklingsarbete. Därtill får enskilda byaföreningar och andra aktörer undersökningsresultatet till sitt förfogande. Undersökningen genomförs i samarbete mellan Hämeen ammattikorkeakoulu (HAMK) och Västnylands Byar rf som en del av projektet *Levande byagemenskap*. Mer information och själva enkäten (sista svarsdag 10.3) finns under webbadressen <https://spreadsheets.google.com/viewform?formkey=dGoweVNzaGdRdWpWaHZCYnp1TVJv dGc6MQ>.

Landsbygdsstudier – turismens och stadens sociologi som kurser under våren vid ÅA i Vasa

Kursen *Resandets och turismens sociologi* (5 sp), samt kursen *Stadens sociologi* (5 sp) inom valbara studier för ämnesstudier i sociologi vid Socialvetenskapliga institutionen vid Åbo Akademi (ÅA) i Vasa startar 16.3 respektive 24.3. Avsikten med kursen *Resandets och turismens sociologi* är att ge kunskaper om turismens historia, ge insikter i centrala sociologiska teorier och tolkningarna rörande turism och mobilitet i dagens globala samhälle, samt presentera specifika drag hos turismnäringen i Finland och övriga Norden. Här kan nämnas att författaren och journalisten Magnus Londén håller en mycket intressant öppen föreläsning vid första kurstillfället (16.3), <http://www.vasa.abo.fi/rurban/kursinfo/londen.pdf>. Andra intressanta gästföreläsare är Dieter Müller från Kulturgeografiska institutionen vid Umeå universitet och professor Wanda E George från Mount Saint Vincent University & World Heritage Tourism Research Network Canada, som utöver kursen håller en öppen föreläsning 3.5 med rubriken *World Heritage and Tourism – A Canadian Perspective*. Turismkursen ordnas och hålls av forskare Stina Svells. Syftet med kursen *Stadens sociologi*, <http://www.vasa.abo.fi/rurban/kursinfo/stadens%20sociologi.pdf>, är att ge kunskaper om både klassisk och ny forskning om staden som livsmiljö; om levnadssätt och -mönster, politiska och sociala processer – klassiska teorier i urbansociologi: Den senmoderna staden och konsumtionen, Sociala klasser, differentiering och sammanhållning och Stadspolitiska utmaningar. Stadskursen ordnas av landsbygdsprofessor Erland Eklund och den nyligen doktorerade Peter Ehrström som kan sägas vara experten inom urbansociologi/geografi i Vasa. Den som inte är inskriven som studerande vid ÅA, kan ansöka om studierätt som extra studerande via ÅA:s Fortbildningscentral. Studerande vid annat universitet kan ansöka om flexibel studierätt via JOO-studier. Alla sociologins delområden i Vasa erbjuds via videolänk också till Åbo. Mer om kurserna med program finns på <https://www.abo.fi/student/schedule>.

Landsbygdsboendets berättigande behandlas på seminarium i Seinäjoki

Är landsbygdsinvånaren en nedsmutsare och klimatförorenare? Påverkar landsbygdsbornas krav kommunernas utveckling? Är det invånarna i centra som betalar glesbygdsområdenas överlevnad? Har man rätt att bo på landet? Sådana här frågor stöter de som försvarar landsbygdsboendet ofta på. Grundar sig frågorna på fakta eller fiktion – vad är vardagen för landsbygdsboendet och vem skapar förställningarna om landsbygden? Under det femte

seminariet för landsbygdsboende, *Asuinmaaseutu 2011*, i Seinäjoki 16.3 kommer man att få höra presentationer och diskutera detta. Seminariet är ämnat för landsbygdens utvecklare och forskare, Leader-grupperna, de regionala byaorganisationerna och lokala byaaktörer, planerare, beslutsfattare, tjänstemän och förtroendevalda, samt alla andra som är intresserade av landsbygdsboendets utveckling. Seminariet ordnas av Landsbygdspolitiska samarbetsgruppens (YTR:s) temagrupp för landsbygdsboende i samarbete med Finlands Hembygdsförbund och Levón-institutet vid Vasa universitet. I seminariet deltar bl.a. politices doktorn och bonden Lorenz Uthardt från Malax som talar om landsbygdsboendets glädje och sorg. Temagruppens ordförande, professor Hannu Katajamäki vid Vasa universitet, leder en diskussion om fakta och fiktion vid landsbygds- och stadsboende. *Inbjudan, med uppgifter om anmälan (senast 9.3), och program finns (på finska) på temagruppens hemsida under adressen <http://www.maallemuutto.info/Liitetiedostot/25.2.%20kokous/Asuinmaaseutu-seminari-2011.pdf>.*

Aktuellt om turismen i Västra Nyland ges på infokväll i Karis

KOKO Västra Nyland ordnar en *Turismkväll 23.4* i Karis. På agendan står aktuell information om turismen i Västra Nyland. Medverkande är Centralen för Turistfrämjande, Haaga-Perho, Visit Soutpoint Finland, Västra Nylands Företagscentral Ab, Raseborg och Loja Turistbyråer, samt en turistföretagare som berättar sin framgångshistoria – Malarby Natur. I samband med turismkvällen har Västra Nylands turistföretagare och -aktörer möjlighet att presentera sin egen verksamhet. *Mer info och anmälningsförfarande (anmälan senast 16.3) finns under webbadressen http://www.lansi.fi/koko/ajankohtaista.asp?id_tiedote=82&kieli=752.*

VAD HAR HÄNT?

Skriv ner några rader om vad som är på gång i er region eller organisation och som kan vara av allmänt intresse för alla!

Nyhetsbrevet, som utkommer en gång i veckan med Svenska Temagruppen (SveT) inom Landsbygdspolitiska samarbetsgruppen (YTR) som samarbetspart, sänds till Byaservice samarbetsgrupp, nyckelpersoner d.v.s. de som representerar Byaservice i olika centrala organ, projektledare som jobbar inom Byaservice, de lokala aktionsgrupperna, de regionala byaorganisationerna och till olika personer/organisationer med anknytning till landsbygdsutveckling. Alla som har något att informera om, skickar in sina bidrag till e-mailadress: kenneth.sundman@studiecentralen.fi. Skriv mycket kort och undvik bilagor. Hänvisa hellre till webbsidor för mer info.

Nyhetsbrevet kan även läsas på Svensk Byaservice hemsida, www.bya.net . Vill du komma med på vår sändlista, sänd då mail till adressen kenneth.sundman@studiecentralen.fi . Ifall någon inte vill ha Nyhetsbrevet i fortsättningen, meddela till samma e-mailadress ovan.
--